

- EF's plan til stimulering af det europæiske videnskabelige og tekniske samarbejde
- EF's forsknings- og udviklingsprogram for nye materialer og produktionsteknologier (Brite)
- EF's handlingsprogram for forskning vedrørende bioteknologi
- EF's forsknings- og udviklingsprogram inden for telekommunikationsteknologi (Race)
- Samarbejde inden for højteknologi mellem virksomheder og forskningsinstitutioner i 19 europæiske lande (Eureka)
- EF's program for forskning i materialer
- Nordisk Industrifond
- Industrielle samarbejdsprojekter
- Produktudvikling, jordbrugsprodukter.

Energi:

- Lån til energibesparende formål. EM-lån
- Energiministerens forsknings- og udviklingsprogram
- Udnyttelse af vedvarende energikilder
- Energiokonomiske enkeltprojekter
- Udnyttelse af nye energiteknologier
- Demonstrationsprojekter på energiområdet
- Udviklingsprojekter inden for kulbrintesektoren
- FoU-programmet for ikkenuclear energi.

Uddannelse:

- Projektgruppeordningen for færdiguddannede
- Efteruddannelse
- EF's handlingsprogram for uddannelse i teknologi (Comett)
- Teknologistipendieordningen.

Miljø:

- Tilskud til genanvendelse og mindre forurenende teknologi
- Lån til miljøformål. EF-lån.

Særlig med finanslovsforliget for 1990, hvori Fremskridtspartiet deltog, blev der foretaget en række reduktioner i erhvervsstøtten, men langtfra tilstrækkeligt. I forslaget til finanslov for 1992 kan man på side 342 læse om udviklingen i erhvervsstøtten – vel at mærke den direkte statsfinansierede og uden EF-ordningerne. Der er ikke medregnet de indirekte tilskud, som erhvervslivet opnår gennem forskellige tilskudsordninger inden for jobskabelse, iværksætterydelse, gældssanering m.v. Og der er ikke medregnet tilskud, som ifølge Finansministeriet ikke belaster statens udgiftsbudget. Det gælder f.eks. skibskreditordningen med 1 mia. kr., landbrugets produktionsafgiftsfonde og dele af refinansieringsordningen med ca. 380 mio. kr., vedvarende energi med 1,04 mia. kr., og dagblade med 650 mio. kr. Med

alle disse forbehold blev der i 1989 i alt udbetalt 5,131 mia. kr. i erhvervsstøtte. I 1992 forventes der udbetalt 4,782 mia. kr. Reduktionen er beskedent og alt for lille.

I tillæg til de mange finanslovspenge kommer mange ekstra EF tilskudsordninger, som bl.a. florerer inden for landbrugs- og fiskeripolitikken: Tilskud til nedslagning af forskellige dyr, braklægnings af produktionsjord, tilskud til ophugning af fiskerkuttere osv.

EF's landbrugsordninger betyder tilskud fra EF til danske landmænd på 10,4 mia. kr. i 1992. En afvikling heraf skal selvsagt ske som led i den internationale udvikling, hvor forslagsstillerne meget håber, at GATT-forhandlingerne kan føre til en international aftale om stop for landbrugstilskud.

I Politiken den 22. februar 1989 sammentælles de mange erhvervsstøtteordninger, der er udbetalt siden 1970, til i alt at være på 70 mia. kr.

Største post er 38 mia. kr. til støtte for skibskreditformål. 18 mia. er udbetalt til eksportfremme, 11 mia. kr. til investeringsfremme. Spørgsmålet er, hvorledes dansk erhvervsliv ville have klaret sig, hvis der ikke skulle have været indbetalt de 70 mia. kr. plus administrationsomkostninger til det offentlige.

Under overskriften »Erhvervsfremme ligner en skandale« skriver T. Dalsgaard Jensen i Jyllands-Posten den 27. juni 1990: »Hvem er fædrene eller godfaderen i dette system, som på den ene side gang på gang næsten upåtalte kan slippe af sted med over for Folketinget at præsentere programmer, der lover bedring i beskæftigelsen og betalingsbalancen samt guld og grønne skove for hele landet, men som gang på gang ender med at resultere i det stik modsatte?«

Oven i de mange ordninger og beløb, som her er nævnt, skal lægges alle de kommunale og amtskommunale ordninger, der på forskellig vis betyder erhvervsstøtte, men her ligger et bolværk i den såkaldte kommunalfuldmagt, der i et vist omfang forbyder kommunerne dels at inlade sig på direkte eller indirekte at drive erhvervsvirksomhed, dels at bruge skattemidler til at genere nogle af de lokale næringsdrivende ved at begunstige andre. Mange vil slække på denne del af kommunalfuldmagten.

Fremskridtspartiet arbejder i modsat retning. Så sent som den 10. oktober 1991 skriver Erhvervs-Bladet: »Kun Fremskridtspartiet stemte imod en bevilning på 110 mio. kr. i perioden 1991–94. Her af skal de 30 mio. kr. bruges i 1991 til finansiering af industriministerens udviklingsprogram Eksportnetværk.

Samfundsøkonomisk er den største omkostning ved alle disse støtteordninger, at de undergraver den dynamik, som ellers ville hårde og modne erhvervs-